

Sygn. akt II Ca 1372/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący- Sędzia SO Jarosław Jaroń

Sędzia SO Monika Kuźniar (spr.)

Sędzia SO Dorota Stawicka-Moryc

Protokolant: Elżbieta Biała

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2014r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa G. S.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki i zażalenia strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia- Fabrycznej we Wrocławiu

z dnia 14 czerwca 2013r.

sygn. akt XIV C 585/10

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, że zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki dalszą kwotę 18500 zł (osiemnaście tysięcy pięćset złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od 28 maja 2009r., a w pozostałym zakresie powództwo oddala; zmienia go także w punkcie IV w ten sposób, że zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki 4432 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. oddala zażalenie strony pozwanej;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki 1200 zł kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. nakazuje stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu 925 zł tytułem opłaty od apelacji, od której powódka była zwolniona.

Sygn. akt II Ca 1372/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w pkt I zasądził od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powódki G. S. kwotę 13.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 28 maja 2009 r. do dnia zapłaty; w pkt II zasądził od strony

pozwaney na rzecz powódki 4889 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 28 maja 2009 r. do dnia zapłaty; w pkt III powództwo w pozostałym zakresie oddalił; w pkt IV koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie zniósł.

Rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia stanu faktycznego. W dniu 9 stycznia 2008 r. powódka wraz z bratową wracała z pracy. Na B., aby umożliwić bratowej wyjście z samochodu, wjechała na chodnik. W tym momencie została uderzona z tyłu przez F. (...) prowadzonego przez L. S.. Bezpośrednio po wypadku powódka została przewieziona do (...) Szpitala (...) we W., gdzie przebywała od 09.01 do 17.01.2008 r. i gdzie poddana została badaniom. W wyniku przeprowadzonych badań u powódki stwierdzono stłuczenie głowy ze wstrząśnieniem mózgu, skręcenie naderwanie odcinka szyjnego kręgosłupa, stłuczenie kręgosłupa lędźwiowego i biodra lewego. Następstwem obrażeń były zaburzenia widzenia, utrata czucia lewej części twarzy, ubytek słuchu, ograniczenia ruchomości głowy i dolegliwości bólowe w okolicy kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego. Powódce zalecono noszenie kołnierza szyjnego z początku twardego, a później miękkiego przez okres trzech miesięcy. W początkowej fazie leczenia powódka nie mogła się poruszać – nawet o kulach; leżała w łóżku i wymagała stałej pomocy i opieki osoby trzeciej dla zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. W następstwie uszkodzenia u powódki aparatu więzadłowo-torebkowego w odcinku szyjnym kręgosłupa dolegliwości bólowe mogą się utrzymywać przez długi czas, zwykle po większym wysiłku lub po naziębienu okolicy karku. Wystąpienie dolegliwości bólowych kręgosłupa lędźwiowego u powódki, dotkniętego wcześniej dyskopatią jest spowodowane wyłącznie schorzeniem samoistnym, a nie odniesionych w wyniku wypadku samochodowego urazów. W okresie od 9 stycznia 2008 r. do końca października tegoż roku powódka korzystała ze zwolnienia lekarskiego i w czasie od stycznia do czerwca pobierała zasiłek dla bezrobotnych w kwocie 646 zł miesięcznie. W lipcu 2008 r. utraciła prawo do zasiłku i nie pracowała, w tym czasie pobierała świadczenie w kwocie 500 zł. Suma utraconych wskutek wypadku korzyści w postaci minimalnego wynagrodzenia za pracę wynosi 4.889 zł. Strona pozwana wypłaciła powódce odszkodowanie w kwocie 16.947,65 zł, w tym 12.000 zł tytułem zadośćuczynienia, 1.963,64 zł tytułem odszkodowania za koszty leczenia i rehabilitacji, kwotę 489 zł z tytułu zwrotu poniesionych przez powódkę kosztów dojazdów do placówek zdrowia oraz kwotę 2.495,01 zł tytułem odszkodowania za utracone korzyści (zarobek).

Uzasadniając rozstrzygnięcie Sąd podał, że przyznane powódce przez ubezpieczyciela zadośćuczynienie w kwocie 12.000 zł jest zbyt niskie w porównaniu do doznanej krzywdy i podwyższył je o 13.000 zł, do łącznej sumy 25.000 zł. Żądanie zasądzenia kwoty 40.000 zł Sąd uznał za wygórowane. Zasadzając kwotę 4.889 zł z tytułu utraconych korzyści, Sąd wziął pod uwagę okres pozostawania powódki bez pracy oraz wysokość pobieranego w tym czasie zasiłku dla bezrobotnych. Sąd uznał, że pozostałe roszczenia powódki (z tytułu kosztów leczenia i rehabilitacji, a także o zwrot kosztów przejazdu taksówkami do placówek zdrowia), zostały w całości przez ubezpieczyciela zaspokojone.

Zażalenie w zakresie postanowienia o kosztach procesu wniosła strona pozwana. Sądowi I instancji zarzuciła naruszenie art. 100 k.p.c. poprzez błędne jego zastosowanie i nieprawidłowe zniesieni kosztów pomiędzy stronami. Wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez stosunkowe rozdzielenie kosztów procesu i zasądzenie właściwej kwoty od powódki, która wygrała sprawę w 40%, jak też o zasądzenie od powódki kosztów postępowania zażaleniowego.

Apelację od wyroku w zakresie pkt III i IV wniosła powódka. Sądowi I instancji zarzuciła sprzeczność ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego, polegającą na przyjęciu, że powódka tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę uzyskała od pozwanego kwotę 12.000 zł, a nie kwotę 8.500 zł; naruszenie art. 445 k.c., polegającą na jego błędnej interpretacji przez zasądzenie na rzecz powódki rażąco zaniżonej kwoty zadośćuczynienia za doznaną szkodę niemajątkową w stosunku do rozmiaru krzywdy. Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez podwyższenie zadośćuczynienia z kwoty 13.000 zł do kwoty 31.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28.05.2009 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

W **odpowiedzi na apelację** powódki pozwana wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od powódki kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie w całości, gdyż oba zgłoszone w apelacji zarzuty są uzasadnione.

Zasadnie podnosiła powódka, że Sąd I instancji błędnie ustalił, że tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę powódka uzyskała od pozwanego kwotę 12.000 zł, a nie kwotę 8.500 zł. Kwestia tego, jaki charakter miała wypłacona dobrowolnie przez ubezpieczyciela kwota 3.500 zł, została przesądzona wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie o sygn. I C 527/08. Sąd ten oddalił powództwo G. S. przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę, wskazując w ustaleniach faktycznych, że decyzją z dnia 21 lutego 2008 r. strona pozwana przyznała powódce odszkodowanie w kwocie 3.500 zł obejmujące zwrot kosztów leczenia i rehabilitacji.

Moc wiążąca prawomocnego wyroku dotyczy w zasadzie związania treścią jego sentencji, a nie uzasadnienia. Jednakże, przy orzeczeniach oddalających powództwo, gdy z sentencji nie wynika zakres przedmiotowy rozstrzygnięcia, doniosłe i wiążące są również motywy rozstrzygnięcia zawarte w uzasadnieniu orzeczenia, szczególnie ustalenia prejudycjalne sądu, prowadzące do oddalenia powództwa. Sąd nie jest związany ustaleniami wynikającymi z uzasadnienia orzeczenia, ale w takim zakresie, w jakim nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia zawartego w wyroku. Jest natomiast związany wskazanymi w uzasadnieniu ustaleniami mającymi wpływ na końcowe rozstrzygnięcie, w szczególności, ustaleniami prejudycjalnymi, których skutkiem było wydanie określonego wyroku orzekającego co do istoty sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2013 r. V CSK 500/12 LEX nr 1425057).

A zatem, Sąd Rejonowy w przedmiotowej sprawie był związany ustaleniami objętymi uzasadnieniem wyroku w sprawie o sygn. Akt I C 527/08. Mimo tego, w sposób nieuprawniony przyjął, że powódce wypłacone zostało uprzednio zadośćuczynienie w kwocie 12.000 zł, podczas gdy w istocie strona pozwana wypłaciła jej 8.500 zł, co Sąd Odwoławczy skorygował.

Zasadny był również zarzut rażącego zaniżenia przez Sąd I instancji zadośćuczynienia przyznanego powódce zaskarżonym orzeczeniem.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem, zarzut zaniżenia wysokości zadośćuczynienia może być uwzględniony w instancji odwoławczej tylko wtedy, gdy nie zostały wzięte pod uwagę wszystkie istotne kryteria rzutujące na tę formę rekompensaty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2002r. II CKN 605/00, LEX nr 484718 i powołane tam orzecznictwo).

Podstawowym kryterium dla ustalenia wysokości należnego poszkodowanemu zadośćuczynienia jest rozmiar i intensywność doznanej krzywdy, ocenianej według miar obiektywnych, oraz stopień negatywnych konsekwencji dla pokrzywdzonego wynikających z dokonanego naruszenia dobra osobistego, w tym także niewymiernych majątkowo. Ze względu na niewymierny charakter krzywdy, określając wysokość zadośćuczynienia Sąd bierze zatem pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar doznanej krzywdy. Przede wszystkim ma na uwadze stopień i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, okres trwania leczenia, bolesność zabiegów, wiek powoda, ewentualny stopień utraty zdolności do pracy, ograniczenie na przyszłość możliwości w życiu osobistym i zawodowym (w tym niemożność prowadzenia normalnego życia, także zawodowego, uprawiania sportów, utratę kontaktów towarzyskich), trwałość skutków urazu, prognozy na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową. Kwota zadośćuczynienia jest ustalana zatem w sposób wysoce ocenny, w oparciu o okoliczności, które trudno przeliczyć na ściśle określone wartości majątkowe. Pomocniczo przyjmuje się za orientacyjną podstawę określenia wysokości tego rodzaju świadczenia procentowy uszczerbek na zdrowiu, zaś po uwzględnieniu szczególnych okoliczności sprawy tak oszacowana kwota zadośćuczynienia ulega dalszym modyfikacjom (niekiedy bardzo znacznym, np. gdy stosunkowo niewielki uszczerbek na zdrowiu wiąże się z drastycznym pogorszeniem jakości życia poszkodowanego).

Oczywiście zaznaczyć w tym miejscu należy, iż określenie wysokości uszczerbku na zdrowiu stanowi jedynie kryterium pomocnicze do ustalenia zasadności i wysokości dochodzonego w sprawie zadośćuczynienia.

Bacząc na wyżej wskazane kryteria oraz rodzaj i rozmiar cierpień fizycznych i psychicznych powódki, Sąd Odwoławczy stwierdza, iż Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę wszystkich istotnych kryteriów rzutujących na tę formę rekompensaty, co doprowadziło do określenia zadośćuczynienia w wysokości nieodpowiedniej do wszystkich okoliczności stanowiących podstawę jego przyznania, z naruszeniem art. 445 § 1 k.c., a ostatecznie - zachwiania kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia.

Biorąc powyższe okoliczności pod rozwagę, Sąd Okręgowy uznał żądanie powódki w zakresie zadośćuczynienia za niewygórowane, zaś zadośćuczynienie ustalone przez Sąd I instancji za rażąco zaniżone. W ocenie Sądu Odwoławczego skutki wypadku, któremu uległa powódka, w szczególności stłuczenie głowy ze wstrząśnieniem mózgu, zaburzenia widzenia, utrata czucia lewej części twarzy, obustronne uszkodzenie słuchu z szumem, ograniczenia ruchomości głowy i dolegliwości bólowe w okolicy kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego, które utrzymywać się będą jeszcze przez długi czas, łączny trwały uszczerbek na zdrowiu powódki w wysokości 30%, całkowite unieruchomienie powódki w początkach rekonwalescencji związane z koniecznością zapewnienia jej stałej pomocy i opieki osoby trzeciej dla zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, następnie poruszanie się na wózku inwalidzkim i o kulach, 10 - miesięczne zwolnienie lekarskie, jak też pogorszenie relacji powódki z mężem, skutkujące rozpadem jej małżeństwa winny skutkować przyznaniem powódce zadośćuczynienia w wysokości przekraczającej zadośćuczynienie zasądzone przez Sąd I instancji. Sąd Okręgowy zważył, że całość cierpień, jakich doznała powódka w związku z wypadkiem, jak też opisane przez nią utrudnienia w życiu codziennym oraz wpływ skutków wypadków na życie osobiste, obniżają jakość jej egzystencji w taki sposób, że uzasadniają one przyznania jej zadośćuczynienia w wysokości 50.000 zł, która jest kwotą adekwatną do powołanych dolegliwości. Z uwagi jednak na zakres zaskarżenia i wobec treści przepisu art. 378 k.p.c., Sąd, uwzględniając w całości apelację powódki, przyjął, że łączna wysokość przyznanego zadośćuczynienia powódce wyniesie, łącznie z kwotą dodatkowo przyznaną przez Sąd Odwoławczy, 40.000zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd II instancji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, że zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki dalszą kwotę 18.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 28 maja 2009 r., a w pozostałym zakresie powództwo oddalił; zmienił go także w punkcie IV w ten sposób, że zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki 4.432 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, o czym orzeczono jak w pkt I sentencji. Zasądzona kwota 18.500 zł tytułem zadośćuczynienia stanowi różnicę kwot 40.000 zł (łączna wysokość zadośćuczynienia) oraz 21.500 zł (8.500 zł wypłacone przez pozwaną + 13.000 zł zasądzone przez Sąd Rejonowy).

Wysokość kosztów postępowania przed Sądem I instancji została wyliczona w oparciu o przepis art. 100 k.p.c. Powódka wygrała proces w 81%, zatem strona pozwana winna jej zwrócić 81% z 6.039, 15 zł poniesionych przez nią kosztów (opłata od pozwu 2.245 zł + zaliczki na opinię biegłego 1.377,15 zł + koszty zastępstwa procesowego 2.400 zł + opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł), tj. kwotę 4.891,72 zł. Z kolei strona pozwana wygrała proces w 19%, zatem powódka winna jej zwrócić 19% z 2.417 zł poniesionych przez nią kosztów (koszty zastępstwa procesowego 2.400 zł + opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł), tj. 459,23 zł. Różnica kwot 4.891,72 zł i 459,23 zł wynosi w zaokrągleniu do pełnego złotego 4.432 zł.

Z uwagi na orzeczenie w przedmiocie kosztów postępowania w oparciu o przepis art. 100 k.p.c., zażalenie strony pozwanej na postanowienie w przedmiocie kosztów procesu jako niezasadne Sąd Odwoławczy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił, o czym orzeczono jak w pkt II sentencji.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego zawarte w pkt II sentencji zapadło w oparciu o przepis art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Zasądzona kwota 1.200 zł stanowi koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Wobec braku w odpowiedzi na zażalenie strony pozwanej i

wniosku pełnomocnika powódki o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, Sąd Odwoławczy nie orzekł o kosztach tego postępowania.

Orzeczenie o kosztach sądowych postępowania apelacyjnego, zawarte w pkt IV sentencji zapadło w oparciu o przepis art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.